

aangeklaagden en niet aangeklaagden, voor haren rechterstoel. Daarenboven, wyl voor de uitvoering van haar taak scheiden en analyseeren noodig is, is ze aan het gevaar blootgesteld om aan hare werkzaamheid zich hartstochtelijk over te geven, in haar analyseeren de maat te overschrijden, waardoor zij in plaats van heilzaam verwoestend wordt. De deelbaarheid en dus ook de analyse heeft in zichzelf geene grenzen. Het is daarom telkens en telkens weer noodig de kritiek onder de tucht te houden, haar aan haar beperkt recht van bestaan te herinneren, hare verhouding ten opzichte der wetenschap juist af te bakenen.

Dit te doen met het oog op de bijzondere wetenschap, aan welke ik het grootste deel mijner krachten wijd, zietdaar M. H. het doel, dat ik mij in deze ure heb voorgesteld te bereiken. Verleent mij daarom uwe welwillende aandacht, waar ik U enkele opmerkingen ter overweging aanbied over overlevering en kritiek en meer speciaal over philologische overlevering en philologische kritiek.

Vóór ik echter tot de bespreking van het onderwerp zelf overga, zij het mij vergund met een enkel woord zoo duidelijk als het mij mogelijk is te omschrijven, wat ik onder philologische kritiek versta, ten einde zoo alle misverstand te voorkomen. De philologie is eene historische wetenschap en heeft dus tot voorwerp de overlevering. We moeten hier echter dadelijk scherp onderscheiden, want het woord overlevering wordt in meer dan éenen zin gebruikt. Het wordt namelijk in een ruimeren en meer gewonen zin genomen, zoodat het alles omvat, wat op de eene of andere wijze als uiting van den menschelijken geest tot ons gekomen is uit vroeger tijdperk, het overgeleverde zelf dus; maar ook in eenen engeren zin, waarin het den overgang van het overgeleverde uit vroegeren tijd in den onzen, de handeling dus en de wijze van het overleveren te kennen geeft.

Zoo is, wanneer ik door een voorbeeld het onderscheid verduidelijken mag, wat Livius heeft geschreven van de geschiedenis van Rome overlevering, maar ook de overgang van het geschiedkundig werk door Livius geschreven, de bijna twintig eeuwen door, die sinds verliepen, is overlevering. De hermeneutiek nu heeft met de overlevering in den eerstgenoemden zin te rekenen, zij moet het overgeleverde verklaren; de philologische kritiek echter heeft vooral